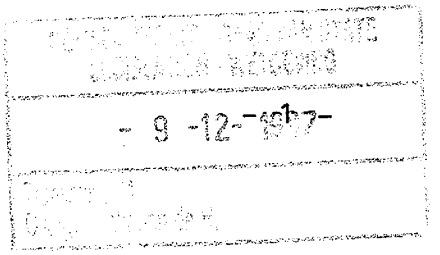
LV.

L. 18.227/8.

KONINKRIJK BELGIE.

ROYAUME DE BELGIQUE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, achtste kamer, op 6 augustus 1987 door de Staatssecretaris voor Maatschappelijke Emancipatie verzocht haar van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit "tot wijziging van het koninklijk besluit van 30 oktober 1974 houdende algemeen reglement betreffende het bestaansminimum", heeft op 30 september 1987 het volgend advies gegeven :

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, huitième chambre, saisi par le Secrétaire d'Etat à l'Emancipation sociale, le 6 août 1987, d'une demande d'avis sur un projet d'arrêté royal "modifiant l'arrêté royal du 30 octobre 1974 portant règlement général en matière de minimum de moyens d'existence", a donné le 30 septembre 1987 l'avis suivant :

1. Het ontwerp heeft tot doel de bestaande regeling inzake uitbetaling van het bestaansminimum op twee punten te wijzigen :

- het bestaansminimum zou voortaan kunnen worden uitbetaald niet alleen door middel van een postassignatie of een door het Gemeentekrediet van België uitgegeven circulaire cheque (term die in de Nederlandse tekst werd vervangen door girocheque), maar ook door middel van een overschrijving;

- de postassignatie, de girocheque of de overschrijving zou, wanneer het gaat om een aan samenwonende echtgenoten uit te keren bedrag, naar keuze van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn, hetzij op naam van beide echtgenoten, hetzij op naam van elk van beide echtgenoten voor de helft van het toegekende bedrag kunnen worden gesteld.

2. Artikel 11, § 1, van de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum - wetsbepaling die de ontworpen regeling tot rechtsgrond dient - machtigt de Koning enkel om nadere regelen voor de uitbetaling van het bestaansminimum te bepalen. Dat voorschrift verleent aan de Koning niet de bevoegdheid de openbare centra voor maatschappelijk welzijn te machtigen om een bedrag dat overeenkomstig artikel 2, § 1, van de voornoemde wet van 7 augustus 1974 aan beide echtgenoten samen toekomt, naar eigen goeddunken, slechts voor de helft op naam van ieder van hen betaalbaar te stellen.

Goederen die niet eigen zijn aan een der echtgenoten, zijn gemeenschappelijk (artikel 1405, 4°, Burgerlijk Wetboek) en het bestuur van het gemeenschappelijk vermogen (dat, luidens artikel 1415 B.W., alle bevoegdheden van beheer, genot en beschikking omvat, en dus o.m. het recht om een geldsom te innen) wordt uitgeoefend door de ene of door de andere echtgenoot die elk de bestuursbevoegdheden alleen kunnen uitoefenen (artikel 1416 B.W.), dat alles ongeacht onder welk huwelijksvermogensstelsel de echtgenoten gehuwd zijn (artikel 1451 B.W.).

Geen enkel voorschrift machtigt de Koning om inzake de uitbetaling van het bestaansminimum van die wettelijke regeling af te wijken.

3. Aan de openbare centra voor maatschappelijk welzijn de mogelijkheid bieden om het aan samenwonende echtgenoten gezamenlijk toekomend bestaansminimum aan ieder van hen voor de helft uit te betalen, zou overigens een niet zeer adequate en bovendien overbodige maatregel zijn.

Met de ontworpen regeling wil de Regering blijkbaar helpen voorkomen dat een bestaansminimum dat aan samenwonende echtgenoten gezamenlijk wordt toegekend niet, of slechts in onvoldoende mate, ten goede zou komen aan de andere leden van het gezin dan de echtgenoot die het bedrag heeft geïnd.

.../...

Het Burgerlijk Wetboek schrijft echter reeds voor dat iedere echtgenoot naar zijn vermogen moet bijdragen in de lasten van het huwelijk (artikel 221, eerste lid) en dat iedere echtgenoot zijn inkomsten bij voorrang moet besteden aan zijn bijdrage in de lasten van het huwelijk (artikel 217, eerste lid). Voorts bepaalt artikel 221, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek dat, wanneer een der echtgenoten zijn verplichting om bij te dragen in de lasten van het huwelijk niet nakomt, de andere echtgenoot zich door de vrederechter kan laten machtigen om, met uitsluiting van zijn echtgenoot, diens inkomsten te ontvangen onder de voorwaarden en binnen de perken die het vonnis bepaalt.

Die voorschriften hebben weliswaar alleen de eigen inkomsten van de echtgenoten tot voorwerp, maar gelet op de strekking ervan zou bezwaarlijk kunnen worden aangenomen dat ze niet tevens zouden gelden voor de inkomsten die aan beide echtgenoten gezamenlijk toekomen, ook wanneer die inkomsten door deze of gene van de echtgenoten worden geïnd.

De bevoegdheid die artikel 221, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek aan de vrederechter toekent, biedt dus reeds de mogelijkheid tot het treffen van de maatregel waarvoor het ontwerp het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn bevoegd wil maken, met dit verschil - wat gelet op de aard van de te treffen maatregel een betere oplossing is - dat de beslissing niet ambtshalve doch enkel op verzoek van een van de echtgenoten zal kunnen worden getroffen.

De regeling van artikel 221, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek biedt, vergeleken met de ontworpen regeling, ook nog de volgende voordelen : de beslissing dient door een rechter te worden genomen, wat in de gegeven omstandigheden te verkiezen valt boven een bestuurlijke beslissing; de beslissing kan bovendien inhoudelijk beter worden aangepast aan de noodwendigheden van het geval (bv. machtiging van één echtgenoot om, met uitsluiting van de andere, meer dan de helft van het verschuldigde bedrag of zelfs de algeheelheid van dat bedrag te innen).

4. Voor het overige zijn bij het ontwerp nog de volgende opmerkingen te maken.

4.1. De tweede aanhefverwijzing dient te worden aangevuld met de zinsnede : ", gewijzigd bij het koninklijk besluit van 1 april 1987".

Dezelfde woorden moeten ook in de inleidende zin van artikel 1 worden ingevoegd, na het opschrift van het koninklijk besluit van 30 oktober 1974.

4.2. Zoals reeds werd aangestipt, vermeldt de Nederlandse tekst van het ontwerp als één van de middelen van betaling van het bestaansminimum "een door het Gemeentekrediet van België uitgeschreven (lees : uitgegeven) girocheque", terwijl in de vigerende bepaling sprake is van "een door het Gemeentekrediet van België uitgegeven circulaire cheque". Daar het niet de bedoeling is de bestaande

.../...

regeling op dit punt te wijzigen en de term girocheque bovendien wijst op een cheque uitgegeven door een girodienst - wat het Gemeentekrediet niet is - behoude men de term circulaire cheque.

4.3. In artikel 2 schrijve men "... de eerste dag (niet : de 1ste dag) van de tweede maand volgend op die van de bekendmaking (niet : volgend op de bekendmaking) ...".

---

1. Le projet a pour objet de modifier sur deux points la réglementation existante en matière de paiement du minimum de moyens d'existence :

- le minimum de moyens d'existence pourrait désormais être payé non seulement par assignation postale ou par chèque circulaire (dans le texte néerlandais du projet : girocheque) émis par le Crédit communal de Belgique, mais aussi par virement;

- l'assignation postale, le chèque circulaire ou le virement pourrait, lorsqu'il s'agit d'un montant à payer à des conjoints vivant sous le même toit, être établi, au choix du centre public d'aide sociale, soit au nom des deux conjoints, soit au nom de chacun d'eux, pour moitié du montant octroyé.

2. L'article 11, § 1er, de la loi du 7 août 1974 instituant le droit à un minimum de moyens d'existence - disposition qui sert de fondement légal au régime en projet - n'autorise le Roi qu'à "préciser les modalités de ... paiement" du minimum de moyens d'existence. Il n'habilite pas le Roi à disposer que les centres publics d'aide sociale peuvent, comme bon leur semble, ne rendre payable qu'à raison de la moitié au nom de chacun des conjoints, un montant qui, en vertu de l'article 2, § 1er, de la loi précitée du 7 août 1974, revient collectivement aux deux conjoints.

.../...

Les biens qui ne sont pas propres à l'un des époux, sont communs (article 1405, 4°, du Code civil) et le patrimoine commun (qui comprend, aux termes de l'article 1415 C.C., tous pouvoirs d'administration, de jouissance et de disposition, y compris, dès lors, le droit de percevoir une somme d'argent) est géré par l'un ou l'autre époux qui peuvent chacun exercer seul les pouvoirs de gestion (article 1416 C.C.), le tout indépendamment du régime matrimonial des époux (article 1451 C.C.).

Aucune disposition n'autorise le Roi à déroger à ce régime légal en matière de paiement du minimum de moyens d'existence.

3. Permettre aux centres publics d'aide sociale de faire en sorte que le montant du minimum de moyens d'existence qui revient collectivement aux conjoints vivant sous le même toit soit payé pour moitié à chacun d'eux, constituerait au demeurant une mesure peu adéquate et par ailleurs superflue.

Par la réglementation en projet, le Gouvernement veut manifestement contribuer à éviter qu'un minimum de moyens d'existence qui est alloué collectivement aux conjoints vivant sous le même toit, ne profite pas, ou ne profite qu'insuffisamment, aux membres du ménage autres que le conjoint qui a perçu le montant.

.../...

Or, le Code civil prévoit déjà que chacun des époux contribue aux charges du mariage selon ses facultés (article 221, alinéa 1er) et que chaque époux affecte par priorité ses revenus à sa contribution aux charges du mariage (article 217, alinéa 1er). L'article 221, alinéa 2, du Code civil, dispose, en outre, qu'à défaut par l'un des époux de satisfaire à son obligation de contribuer aux charges du mariage, l'autre époux peut se faire autoriser par le juge de paix à percevoir, à l'exclusion de son conjoint, dans les conditions et les limites que le jugement fixe, les revenus de celui-ci.

Ces dispositions ne portent, il est vrai, que sur les revenus propres des époux, mais on pourrait malaisément admettre, eu égard à leur portée, qu'elles ne vaudraient pas également pour les revenus qui reviennent collectivement aux deux époux, quand bien même ces revenus auraient été perçus par l'un ou par l'autre des conjoints.

La compétence que l'article 221, alinéa 2, du Code civil, attribue au juge de paix permet donc d'ores et déjà de prendre la mesure pour laquelle le projet entend rendre compétent le centre public d'aide sociale, à cette différence près - et c'est là, vu la nature de la mesure, une solution plus heureuse - que la décision ne pourra pas être prise d'office, mais uniquement à la demande de l'un des conjoints.

.../...

En comparaison avec le régime en projet, le régime de l'article 221, alinéa 2, du Code civil offre encore les avantages suivants : la décision doit être prise par un juge, ce qui est à préférer, dans les circonstances données, à une décision administrative, la décision du juge pouvant être mieux adaptée, au surplus, quant à son contenu, aux nécessités du cas d'espèce (p. ex. l'autorisation, pour l'un des époux, de percevoir, à l'exclusion de l'autre, un montant supérieur à la moitié de la somme due, voire la totalité de cette somme).

4. Pour le surplus, le projet appelle les observations suivantes.

4.1. Il conviendrait de compléter l'alinéa 2 du préambule par les mots : ", modifié par l'arrêté royal du 1er avril 1987";

Les mêmes mots devraient également être insérés dans la phrase liminaire de l'article 1er, après l'intitulé de l'arrêté royal du 30 octobre 1974.

4.2. Ainsi qu'il a déjà été relevé au passage, le texte néerlandais du projet mentionne comme l'un des moyens de paiement du minimum de moyens d'existence "een door het Gemeentekrediet van België uitgeschreven (lire : uitgegeven) girocheque", alors que la disposition en vigueur fait état de "een door het Gemeentekrediet van België uitgegeven circulaire cheque" (chèque circulaire émis par le Crédit communal de Belgique). Comme le Gouvernement

.../...

n'a pas l'intention de modifier sur ce point la réglementation existante, et que le terme "girocheque" désigne par ailleurs un chèque émis par un service de virements postaux - ce que le Crédit communal n'est pas - il y aurait lieu de maintenir le terme néerlandais "circulaire cheque".

4.3. Il conviendrait d'écrire à l'article 2 : "... le premier jour du deuxième mois qui suit celui de sa publication ... (au lieu de : le 1er du deuxième mois qui suit sa publication ...)".

De kamer was samengesteld uit

de Heren : P. VERMEULEN, eerste voorzitter,
Messieurs : premier président,

J. NIMMEGEERS, staatsraden,
W. DEROOVER, conseillers d'Etat,

J. GIJSSELS, assessoren van de
J. HERBOTS, afdeling wetgeving,
assesseurs de la
section de législation,

Mevrouw : F. LIEVENS, griffier,
Madame : greffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. J. NIMMEGEERS.

Het verslag werd uitgebracht door de H. M. VAN DAMME, auditeur.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. J. NIMMEGEERS.

Le rapport a été présenté par M. M. VAN DAMME, auditeur.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER, DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

F. LIEVENS. P. VERMEULEN.